

kairo

doetinchem

een onderwijs-behandelprogramma
voor deelnemers met een
autisme-spectrumstoornis (ASS)

informatie voor deelnemers, ouders,
leerkrachten en verwijzers

oktober 2008

centrum voor autisme

dr. leo kannerhuis

verder met autisme

VISIE EN MISSIE DR LEO KANNERHUIS

Het Dr. Leo Kannerhuis is een gespecialiseerd kinder- en jeugdpsychiatrisch ziekenhuis met een gedifferentieerd, vraaggestuurd zorg-/behandelaanbod voor mensen met een autisme-spectrumstoornis (ASS). Daarnaast is het Dr. Leo Kannerhuis een kenniscentrum voor consultatie, detachering, voorlichting, opleiding en onderzoek met betrekking tot autisme. Als TOPGGZ instelling ziet het Dr. Leo Kannerhuis het als zijn taak om op een pro-actieve wijze bij te dragen aan het ontwikkelen en versterken van de autisme-hulpverlening in Nederland.

De missie van het Dr. Leo Kannerhuis is het bieden van optimale, specialis-tische behandeling en zorg aan mensen met een autisme-spectrumstoornis en hun directe omgeving (gezin, onderwijs, wonen, werken en vrije tijd). Getracht wordt de opgedane kennis en ervaring om te zetten in een passend individueel hulpaanbod. De cliënt met zijn hulpvraag is het uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het zorgaanbod: hij staat centraal in dit proces.

Doel van de behandeling is -uitgaande van de individuele hulpvraag- het ophef-fen van de stagnatie in de ontwikkeling en het op gang brengen van de persoon-lijke groei van de cliënt. Hierbij zijn zelfredzaamheidsvaardigheden, communi-catieve en sociale vaardigheden belangrijke ontwikkelingsgebieden. Daarnaast is het van belang met de cliënt en zijn netwerk (ouders/verzorgers) te zoeken naar aanpassingen in de leefomgeving, zodat de mogelijkheden van de cliënt optimaal tot hun recht kunnen komen.

Uitgangspunt is het respect voor de eigenheid van de cliënt. Door middel van individuele en groepstherapeutische behandeling wordt beoogd te komen tot het verwerven van een zo groot mogelijke maatschappelijke zelfstandigheid en persoonlijke ontplooiing van de cliënt. Dit kan voor ieder individu verschillend zijn. Voor de een betekent dit een zelfstandiger en minder hulpbehoevend leven, voor de ander een betere contactvaardigheid binnen de eigen omgeving.

INHOUD

Inleiding	4
Wat is KAIRO Doetinchem?	4
Wie organiseren KAIRO Doetinchem?	5
Doel	6
Doelgroep	6
Indicaties en contra-indicaties	7
Voor welke opleidingen kan worden gekozen?	8
Opzet en inhoud KAIRO Doetinchem	9
Deelnemers	9
Ouders en partners	11
School	11
Overlegvormen tussen deelnemer, ouders, school en behandeling	12
Aanmelding, intake en indicatie	13
Belangrijk om te weten	15
Meer informatie nodig?	16
Omschrijving trainingen	17

INLEIDING

Wat is KAIRO Doetinchem?

Het MBO doet in toenemende mate een beroep op sociale vaardigheden, het vermogen tot samenwerken en reflectie, zelfstandigheid in plannen en organiseren en probleemoplossend vermogen. Deze vaardigheden zijn voor deelnemers met een autisme-spectrumstoornis (ASS) vaak niet vanzelfsprekend. Deelnemers met een ASS die een middelbare beroepsopleiding volgen, hebben soms extra ondersteuning en begeleiding nodig. Niet zozeer vanwege het niet begrijpen van de lesstof, maar door problemen bij het verwerken van informatie en sociale en communicatieve beperkingen.

KAIRO Doetinchem is een onderwijs-behandelprogramma dat gestart is in januari 2008 op het AOC-OOST (MBO) te Doetinchem. Het programma is geïntegreerd in de schoolomgeving en is daarmee een vorm van deeltijdbehandeling op locatie.

KAIRO Doetinchem biedt individuele begeleiding aan deelnemers en één à twee behandeltrainingen per week op locatie van de school. Het versterken van vaardigheden en ondersteuning bij het oplossen van problemen van de deelnemer staan daarbij centraal. Trainers/begeleiders beschikken over een eigen ruimte op de school: een laagdrempelige inlooplek voor deelnemers en leerkrachten. Via een leerkrachtraining en een cursus voor ouders en belangrijke anderen wordt de omgeving beter toegerust op het begrijpen van en omgaan met deelnemers met een ASS. De begeleiding duurt net zolang als de duur van de opleiding.

Doel is het voorkomen van schoolproblemen en halen van een diploma. Er is plaats voor maximaal 12 deelnemers.

Wie organiseren KAIRO Doetinchem?

KAIRO staat voor Kennisontwikkeling Autisme Integratie Regulier Onderwijs. Het aanbod bestaat uit een samenwerkingsverband tussen het AOC-OOST (MBO) te Doetinchem en het Dr. Leo Kannerhuis in Doorwerth. Het Dr. Leo Kannerhuis begeleidt deelnemers met autisme bij het vormgeven van hun leven op het gebied van omgaan met anderen, leren, werken en wonen. KAIRO Doetinchem valt qua behandeling onder de afdeling Deeltijdbehandeling Projecten van het Dr. Leo Kannerhuis. Het AOC-OOST is een school voor Middelbaar Beroepsonderwijs in een groene leer- en leefomgeving dat deelnemers opleidt voor een beroep met arbeidsperspectief.

DOEL

KAIRO Doetinchem gaat ervan uit dat deelnemers door middel van extra begeleiding, doorlopende training van vaardigheden en aanpassingen in de thuissituatie en leeromgeving in staat zijn een MBO-opleiding met succes af te ronden. Hierdoor wordt de kans op betekenisvol werk vergroot. Dit geeft toekomstperspectief en biedt de maatschappij de mogelijkheid gebruik te maken van de vaak bijzondere kwaliteiten van deze deelnemers.

Het algemene doel van KAIRO Doetinchem is:

Training van en begeleiding aan deelnemers met ASS zodat zij als persoon beter toegerust zijn op wat school en werkplek vragen aan sociale vaardigheden, probleemoplossende en schoolse vaardigheden teneinde een middelbare beroepsopleiding te volgen en met succes af te ronden.

Doelen van de begeleiding en diverse trainingen worden beschreven onder het behandelaanbod.

DOELGROEP

De doelgroep van KAIRO bestaat uit deelnemers met een ASS die een middelbare beroepsopleiding (gaan) volgen op het AOC-OOST (MBO) van wie de inschatting is dat een opleiding in combinatie met extra begeleiding en training nodig en haalbaar is.

INDICATIES EN CONTRA-INDICATIES

KAIRO Doetinchem is een passend aanbod voor deelnemers/jongvolwassenen met een ASS:

- van 16 tot en met 24 jaar;
- die een opleiding willen volgen aan het AOC-OOST MBO Groen Onderwijs;
- voldoen aan de vooropleidingseisen van de gekozen middelbare beroepsopleiding of aan kunnen tonen over een vergelijkbaar niveau te beschikken;
- die bereid zijn naar zichzelf te kijken en vaardigheden willen leren;
- gemotiveerd zijn voor deelname aan regulier onderwijs in combinatie met begeleiding en training;
- en hierin worden gesteund door ouders of belangrijke anderen.

KAIRO Doetinchem wordt afgeraden als de indruk van school en behandeling is dat een opleiding in combinatie met behandeling niet nodig of haalbaar is.

Contra-indicaties voor KAIRO Doetinchem zijn:

- Niet voldoen aan de leeftijdsgrenzen tussen 16 en 24 jaar, omdat de leeftijd in vergelijking tot klasgenoten teveel uiteen gaat lopen.
- Het willen volgen van een middelbare beroepsopleiding op een andere MBO dan AOC-OOST te Doetinchem.
- Onvoldoende vooropleidingseisen en cognitieve mogelijkheden.
- Niet in een groep kunnen functioneren.
- Ontbreken van motivatie voor begeleiding en training.
- Ernstige acceptatieproblematiek waardoor de ASS onbespreekbaar is.
- Ernstige problemen op diverse aspecten van de informatieverwerking (bijv. zeer laag tempo en één op één begeleiding nodig), wat het leren ernstig belemmert, waardoor het behalen van bepaalde competenties binnen een reguliere beroepsopleiding niet haalbaar lijkt.
- Niet kunnen vasthouden aan een dagelijks ritme.
- Andere psychiatrische problematiek bij de deelnemer.
- Ernstige problematiek of sterke instabiliteit in de thuissituatie van de deelnemer.

VOOR WELKE OPLEIDINGEN KAN WORDEN GEKOZEN?

Voor alle BOL-opleidingen en alle niveaus van het AOC-OOST MBO te Doetinchem, te weten:

Surprising Nature

- Watermanagement/Cultuurtechniek niveau 2/3/4
- Milieubeheer niveau 4

Animal Friends

- Dierverzorging niveau 1/2/3/4
- Dierenartsassistent niveau 4

Good Food

- Voeding niveau 2
- Veehouderij niveau 2/3/4

Dynamic Design

- Bloem & Design niveau 2/3
- Interieur & Vormgeving niveau 4

Outdoor Life

- Tuin, Park & Landschap niveau 1/2/3/4

Big Business

- Groene Handel en Management niveau 1/2/3/4

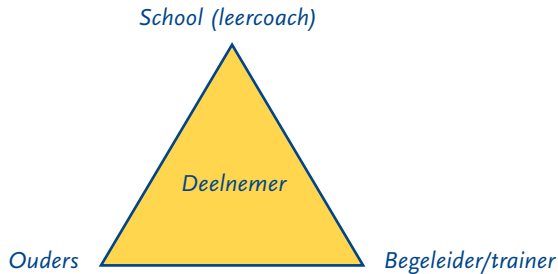
Natural Health

- Zorg & Leefomgeving niveau 4

OPZET EN INHOUD KAIRO DOETINCHEM

Een goede samenwerking tussen alle betrokken is van groot belang , wat geïllustreerd wordt door de piramide.

1. Deelnemers

1. Het aanbod voor de deelnemers bestaat uit:
 - a. Individuele begeleiding
 - b. Trainingen

Ad 1a. Individuele begeleiding

De deelnemer ontvangt individuele begeleiding van de begeleider/trainer van KAIRO Doetinchem. De begeleider heeft doorgaans wekelijks een begeleidingsgesprek met de deelnemer met betrekking tot zijn/haar algemeen welbevinden en functioneren op school. Hij/zij stelt samen met de deelnemer een aantal werkdoelen op, op basis van het behandelplan. Ook overlegt hij/zij regelmatig met de leercoach en is aanwezig bij de leerlingbesprekingen. Hij/zij begeleidt de deelnemer in zijn sociaal emotioneel functioneren, ondersteunt bij het oplossen van problemen, het bespreekbaar maken van een Ass op de stageplek, het maken van hulpmiddelen voor leren, plannen en overzicht houden. De begeleider brengt samen met de deelnemer de begeleidingsbehoefte in kaart.

Naast de begeleider/trainers heeft iedere deelnemer een leercoach/mentor. De leercoach behartigt de belangen van de jongere binnen het team van leerkrachten. Hij of zij is in dienst van de school. Specifieke schoolgerelateerde thema's als huiswerk, doorspreken vorderingen, doorgeven wijzigingen in de (inhoud van de) opleiding en inhoudelijke vragen/klachten over de opleiding bespreekt de deelnemer met de leercoach. Frequentie van begeleiding is regelmatig en op maat.

Ad 1b. Trainingen

De deelnemer ontvangt doorgaans één en maximaal twee trainingen per week. Per training wordt gewerkt met een vaste groep van ongeveer zes deelnemers. Er is een vaste groepstrainer en een inhoudelijke trainer. De inhoudelijke trainer is de trainer die zich gespecialiseerd heeft in de inhoud van een bepaalde training. De trainingen richten zich op het aanleren van vaardigheden en het versterken van bestaande kwaliteiten. Trainers spreken deelnemers concreet en direct aan en proberen door het stellen van de goede vragen deelnemers zelf tot antwoorden te laten komen. Qua werkvormen en casuïstiek wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het onderwijs.

De trainers proberen die trainingen te geven die het meest aansluiten bij de hulpvragen van de deelnemers. Trainingen worden onder schooltijd aangeboden.

Doelen van de trainingen zijn, rekening houdend met de wisselende beginsituatie en leerbaarheid van de deelnemers:

- Sociale vaardigheden zijn voldoende om in een school- of stagesituatie te functioneren
- De deelnemer kan zelfstandiger problemen oplossen
- Weerbaarheid en zelfvertrouwen zijn toegenomen
- De deelnemer heeft inzicht in zichzelf en wat ASS voor hem/haar betekent
- Schoolse vaardigheden zijn voldoende

Trainers kunnen gedurende de loop van de opleiding kiezen uit het inzetten van de volgende trainingen, zoals:

- Training communicatieve en sociale vaardigheden (TCSV)
- Training identiteit
- Training psycho-educatie/omgaan met autisme
- Training probleemoplossende vaardigheden (POV)
- Training anders leren denken (ALD)
- Training studievaardigheden

Zie voor een omschrijving van de inhoud van de verschillende trainingen pagina 17 en 18.

2. Ouders en partners

Voor de ouders en (eventuele) partners van deelnemers is er het volgende aanbod:

2a. Training voor ouders en partners

Voor de ouders en/of partners van KAIRO-deelnemers wordt een training van drie avonden gegeven. Twee avonden gaan over de verschillende diagnostische niveaus van autisme, waarbij ouders zicht krijgen op de buiten- en binnenkant ervan. Er wordt stilgestaan bij kenmerkend gedrag, kenmerkende wijze van leren en verwerken van informatie, andere hersenontwikkeling en het aspect van erfelijkheid. Daarnaast worden ouders op de hoogte gehouden over KAIRO en allerhande praktische regelingen. De derde avond staat uitwisseling van ervaringen in de opvoedings- of partnerrelatie centraal.

Er wordt van ouders verwacht dat ze deelnemen aan de oudercursus.

2b. Thema-avonden

Twee keer per jaar wordt een algemene thema-avond georganiseerd voor de ouders van de deelnemers binnen het Dr. Leo Kannerhuis. De thema-avonden zijn facultatief. Ouders kunnen zich inschrijven per thema.

2c. Reguliere ouderavonden school

Op school worden er ouderavonden georganiseerd.

3. School

Het aanbod voor de participerende opleiding bestaat uit:

3a. Leerkrachtraining

Voor alle betrokkenen binnen de opleiding wordt een leerkrachtraining georganiseerd. Toegelicht wordt wat KAIRO is en de samenwerking wordt besproken. Daarnaast krijgen leerkrachten informatie over wat ASS is en wat de gevolgen zijn voor het functioneren in de onderwijssituatie. Leerkrachten krijgen concrete en uitvoerbare handvatten over wenselijke aanpassingen in de leeromgeving.

3b. Consultatiemogelijkheid

De opleiding en in het bijzonder de leercoach, kunnen de begeleider/trainer van KAIRO consulteren als het gaat om vragen rondom KAIRO-deelnemers.

OVERLEGVORMEN TUSSEN DEELNEMER, OUDERS, SCHOOL EN BEHANDELING

Behandelplanbespreking: Na de intake voor KAIRO schrijft de behandelcoördinator een behandelplan waarin een beeld wordt geschetst van de deelnemer en zijn omgeving, zijn leermogelijkheden en werkhouding, wat zijn of haar hulpvraag en leerdoelen zijn, hoe er aan wordt gewerkt en wat een geschikte benadering is van deze deelnemer. Voorafgaand aan de behandeling dient er overeenstemming te zijn over het behandelplan en wordt deze door betrokkenen ondertekend voor akkoord. Tijdens de bespreking van het behandelplan maakt de deelnemer kennis met de begeleider/trainer en wordt de eerste begeleidingsafpraak gemaakt.

Cliëntbespreking: minimaal eenmaal in de zes maanden en waar nodig eerder vindt een cliëntbespreking plaats, waarin de voortgang van het onderwijs/ behandelprogramma wordt besproken. De deelnemer, ouders, leercoach, begeleider/trainer en de behandelcoördinator zijn hierbij doorgaans aanwezig. Indien nodig kan een externe behandelaar ook worden uitgenodigd.

Tot slot vindt er regelmatig overleg plaats tussen school en begeleiders/trainers van KAIRO Doetinchem voor interne en onderlinge afstemming.

AANMELDING, INTAKE EN INDICATIE

Aanmelding en intake opleiding

Een jongere meldt zich voor de gekozen opleiding aan via het aanmeldingsformulier MBO, te vinden in de MBO Groen onderwijsinformatiegids, op te vragen bij AOC-OOST of te downloaden vanaf de website www.mbo-groen@aoc-oost.nl. Er vindt een intakegesprek plaats op school door een medewerker van de gekozen opleiding. KAIRO Doetinchem zal als ondersteunend aanbod besproken worden. Wanneer een jongere toegelaten wordt tot de opleiding, kan hij of zij zich vervolgens aanmelden voor deelname aan KAIRO Doetinchem.

Aanmelding KAIRO Doetinchem

1. Een deelnemer en/of diens ouders of verwijzer/begeleider kan informatie opvragen over KAIRO Doetinchem bij de aanmeldfunctionaris van het Dr. Leo Kannerhuis. Het aanmeldingsformulier en de brochure worden desgewenst toegestuurd. Op het AOC-OOST is de genoemde informatie ook op te halen bij de zorgcoördinator MBO dhr. H. Berteler en de trainers/begeleiders van KAIRO Doetinchem.
2. De verwijzer dient - na toestemming van ouders en jongere - de deelnemer schriftelijk aan te melden met daarin een diagnose in het autistisch spectrum en redenen voor aanmelding bij KAIRO Doetinchem. De verwijsbrief dient ondertekend te zijn door een psychiater of GZ-psycholoog werkzaam bij de GGZ, BZJ of Kinder- en Jeugdpsychiatrische kliniek. Indien de aangemelde deelnemer niet ingeschreven staat bij bovengenoemde instellingen en een dergelijk contact niet nodig is, mag ook de huisarts de rol van verwijzer innemen. De verwijzer wordt blijvend geïnformeerd over de voortgang van onderwijs en begeleiding/training. Voor eventuele externe aanvullende of vervolghulpverlening blijft de verwijzer verantwoordelijk.
3. De deelnemer vult al of niet met ondersteuning het aanmeldformulier in.
4. Ouders en/of verwijzer/begeleider verzamelen de benodigde bijlagen die vermeld staan op het aanmeldformulier en sturen deze met het aanmeldformulier naar de behandelinstelling. Verplichte bijlagen zijn de verwijsbrief en een kopie van het psychiatrisch onderzoek (DSM-IV-classificatie en beschrijvende diagnose).
5. De aanmeldfunctionaris bekijkt of alle gegevens bij de aanmelding compleet zijn. Zo niet, dan wordt contact opgenomen met ouders en/of verwijzer.

6. De aanmeldfunctionaris is eveneens verantwoordelijk voor screening van de aanmeldgegevens. Wanneer er duidelijke contra-indicaties zijn, neemt de aanmeldfunctionaris contact op met de verwijzer en ouders om de redenen voor afwijzing toe te lichten en waar mogelijk te adviseren over een alternatief. Het besluit wordt schriftelijk bevestigd. Wanneer er geen contra-indicaties zijn of er enige twijfel bestaat over de geschiktheid van de deelnemer voor KAIRO, gaat het dossier naar de behandelcoördinator van KAIRO.

Intake en indicatie KAIRO Doetinchem

Er vindt vervolgens een intake plaats op locatie van het AOC-OOST. De potentiële deelnemer, ouders en indien van toepassing verwijzer worden uitgenodigd voor een intakegesprek met de behandelcoördinator. De behandelcoördinator overlegt daarna binnen de eigen behandelsetting en met de zorgcoördinator van het AOC-OOST of KAIRO Doetinchem of er een passend aanbod geboden kan worden. Vervolgens worden de potentiële deelnemer, ouders en verwijzer geïnformeerd over het besluit.

Overige onderzoeken

Een neuropsychologische screening op locatie van het Dr. Leo Kannerhuis te Doorwerth maakt onderdeel uit van het intake-traject. De screening brengt de mogelijkheden en beperkingen van de deelnemers ten aanzien van leren en informatieverwerking in beeld.

De behandelcoördinator schrijft op basis van de dossiergegevens, informatie uit beide intakes en de resultaten van de neuropsychologische screening het behandelplan.

BELANGRIJK OM TE WETEN

- De behandeling wordt vergoed door de basisverzekering.
- Het Dr. Leo Kannerhuis beschikt over een elektronisch patiëntendossier (EPD). In het EPD zijn de algemene cliëntgegevens opgenomen. Ook het behandelplan en de rapportages worden opgenomen in het EPD. De gegevens in het EPD zijn ter inzage voor de betrokken behandelaren.
- Het onderwijstraject vanuit het AOC-OOST en de begeleiding/training vanuit KAIRO Doetinchem zijn sterk met elkaar verweven. Belangrijke informatie over de leerling, die deelneemt aan het onderwijs/behandelprogramma zal dan ook in multidisciplinaire samenwerking aan de betrokkenen worden doorgegeven.
- Zodra de leerling geen onderwijs meer volgt binnen het AOC-OOST wordt KAIRO beëindigd. Er wordt zorg gedragen voor een goede overdracht.
- Na toestemming van de deelnemer worden de verwijzer en relevante anderen door middel van toezending van het behandelplan en relevante rapportages geïnformeerd over de doelstelling en het verloop van de behandeling.

MEER INFORMATIE NODIG?

Voor vragen over aanmelding en intake en het opsturen van het aanmeldformulier kunt u contact opnemen met de aanmeldfunctionarissen van het Dr. Leo Kannerhuis, telefoon 026 333037 (spreekuurtijden: op werkdagen van 11.00 tot 12.00 uur, uitgezonderd dinsdag).

Meer algemene informatie over KAIRO Doetinchem en actuele zaken zoals voorlichtingsavonden vindt u op www.leokannerhuis.nl. (aanbod, KAIRO).

Op www.aoc-oost.nl vindt u informatie over de opleidingen.

Voor specifieke vragen over opleidingen in combinatie met KAIRO kunt u contact opnemen met de zorgcoördinator van het AOC-OOST MBO, dhr. H. Berteler, telefoon 0314 375990.

Postadres AOC-OOST, MBO-Doetinchem:

Gezellenlaan 16

Postbus 479

7000 AL Doetinchem

0314 375990

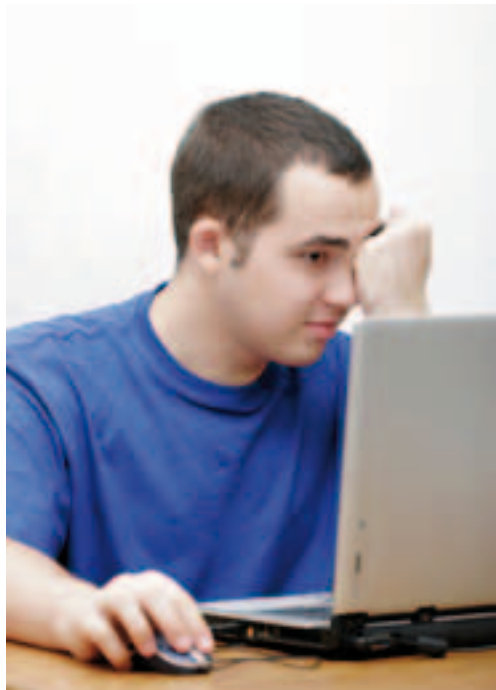
Postadres Dr. Leo Kannerhuis:

Deeltijdbehandeling projecten, KAIRO Doetinchem:

Postbus 62

6865 ZH Doorwerth

026 3397420 of 026 333037

OMSCHRIJVING TRAININGEN

Training communicatieve en sociale vaardigheden (tcsv)

Deze training start met het aanleren of versterken van basale communicatieve vaardigheden, zoals luisteren, vragen stellen, feedback en complimenten geven en ontvangen. Ingrediënten zijn: korte theoretische uitleg, gesprekken, spelvormen en concrete oefeningen. In het verdiepingsdeel is aandacht voor complexere gespreksvaardigheden, omgaan met verschillende rollen (wat zeg je tegen wie en wanneer) en omgaan met conflicten.

Training identiteit

In deze training krijgen de deelnemers meer zicht op zichzelf in relatie tot anderen. Ze staan onder andere stil bij zaken als: het gezin van herkomst, belangrijke gebeurtenissen in hun leven, karaktereigenschappen en kwaliteiten, schoolervaringen en functioneren op school en vriendschappen en sociale relaties. De jongere maakt verschillende opdrachten die samen een beeld geven van diens identiteit: wie ben ik ten opzichte van anderen. Deelnemers zijn meer dan alleen hun autisme.

Training psycho-educatie/omgaan met autisme

Uitleg over wat autisme is, mogelijke oorzaken en gevolgen maken onderdeel uit van deze training. Doel is dat deelnemers zelf inzien en kunnen verwoorden wat autisme in hun leven betekent. De deelnemers voelen zich vaak gehoord en gesterkt door de herkenning in de verhalen van hun groepsgenoten. Naast begrip en inzicht wordt in de training ook gewerkt aan acceptatie van de diagnose autisme. Hoe leer je er goed mee leven en hoe kun je aan anderen - als dat zinvol is - vertellen wat ASS is? Ook is er aandacht voor de specifieke kwaliteiten die ASS met zich mee kan brengen.

Training probleemoplossende vaardigheden (pov)

Voor leerlingen met autisme is het vaak moeilijk om zelf tot effectieve oplossingsstrategieën te komen. Deelnemers overzien onvoldoende het geheel en kunnen gemakkelijk bij de probleemsignalering blijven steken of het er maar bij laten zitten. In de training leren de deelnemers een schema gebruiken dat hen ondersteunt in het systematisch analyseren van problemen, het inventariseren van keuzemogelijkheden, het kiezen, uitvoeren en evalueren van een adequate en effectieve oplossingsstrategie.

Training Anders Leren Denken (ALD)

In de training Anders Leren Denken wordt de jongere geleerd om met het G-schema te werken. De G staat voor Gebeurtenis-Gedachte-Gevoel-Gedrag-Gevolg. Het is een middel om gebeurtenissen te analyseren en vooral ook de gedachten over die gebeurtenissen. Het gebruik van dit schema in alledaagse situaties kan de jongere ondersteunen in het verminderen van piekergedachten of te rigide opvattingen en ondersteunen in het ontwikkelen van helpende gedachten. Dat kan leiden tot een prettiger gevoel en effectiever handelen.

Training studievoordigheden

In deze training staat effectiever leren centraal. Deelnemers ontdekken wat voor hen goede randvoorwaarden zijn om tot leren te komen en wat hen helpt om zich te concentreren. Afhankelijk van de wensen van de groep wordt geëvalueerd hoe deelnemers beter kunnen onthouden, samenvatten en snellezen. Deelnemers brengen concrete situaties in vanuit het onderwijs en in subgroepen wordt besproken wat goede hulpmiddelen zijn om effectiever te leren.

Van de verschillende afdelingen/het aanbod zijn aparte brochures beschikbaar:

- Algemene Informatie
 - Kinderafdeling (Kinderkliniek en Kinder-deeltijdbehandeling)
 - Jongerenkliniek
 - Deeltijdbehandeling voor jongeren
 - De Logeervoorziening
 - Training voor volwassenen
 - Weekendtraining voor jongeren
 - Kairo Doetinchem, onderwijs-behandelprogramma
 - Kairo Arnhem, onderwijs-behandelprogramma
 - Polikliniek Doorwerth
 - Therapie in het Dr. Leo Kannerhuis
 - Psychiatrische Gezinsbehandeling
 - Diagnostiek, Advies en Consultatie
 - Opleiding en Arbeid
-
- Zorgverleningsovereenkomst
 - Hoe omgaan met klachten

COLOFON

Samenstelling en redactie

Dr. Leo Kannerhuis
oktober 2008

Vormgeving

Han Jansen

Foto hoofdkantoor

Herman van Ommen

Druk

Grafisch Bedrijf Outhuis en Kemperman bv

Houtsniplaan 1

Postbus 62

6865 ZH Doorwerth

Telefoon (026) 33 33 037

Fax (026) 33 97 487

E-mail info@leokannerhuis.nl

Web www.leokannerhuis.nl